

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani Zadružne zveze dobivajo list brezplačno.

Cena lista za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni; za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratov po 20 h od enostopne petlit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 25. januarja 1905.

C. kr. poštne hran. št. 864.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Zadruga: Vsem zadrugam! Presojevalna komisija za kmetijsko zadružništvo. Več zadružnega duha! Mesečni izkazi. Denarni promet. Občni zbori. — Gospodarsko berilo: Zavarovanje za živino. Živež iz zraka. Deset zapovedi kmetijstva. Naprednjak in nazadnjak. Leto 1905. Lesna volna. Inserati.

ZADRUGA.

Vsem zadrugam!

III. Pridobnina.

Pridobnina je jako nevaren davek; naraste lahko posebno vsled različnih doklad na velike svote in požre zadrugi največ dobička.

Za zadruge ima zakon glede pridobnine precej olajšav, a kaj čemo, če pa si teh olajšav davčne oblasti navadno ne znajo ali nečejo pravilno tolmačiti.

Z ozirom na pridobnino delimo zadruge v 3 vrste:

1. Zadruge, ki so pridobnine popolnoma proste:

K tem zadrugam spadajo rajfajzenovke, kmetijske zadruge za skupno nabavo semen, gnojil, plemenske živine, strojev in orodja ter drugih gospodarskih potrebščin, potem take zadruge za skupno pridelanje in vnovčenje lastnih pridelkov — n. pr. mlekarske zadruge, vinorejske zadruge itd.

2. Zadruge, ki so pridobnine pogojno proste.

K tem spadajo zadruge, registrirane v smislu zakona z dne 9. aprila 1873 drž. zak. št. 70. — in tudi druge registrirane — i. s.:

Produktivne zadruge, če tudi svoje izdelke nečlanom prodajajo, vendar morajo dela izvrševati člani sami oziroma morajo dajati člani glavne snovi za predelovanje — a je za izjemne slučaje dovoljenih nekaj olajšav; sem spadajo seveda tudi take produktivne zadruge, ki svoje izdelke samo le svojim članom prodajajo; — posojilnice in kreditna društva, konsumna društva, surovinska društva, če tudi blago od nečlanov nakupujejo; sklad-

iščna in prodajalna društva, če tudi izdelke svojih članov na nečlane prodajajo; stavbinske, stanovanjske zadruge itd.

Vse navedene zadruge pa morajo temeljiti na načelu samopomoči in morajo omejiti svoje poslovanje po pravilih in dejanski na svoje lastne člane, koji zadnji zahtevi pa je zadoščeno, če n. pr. kreditne zadruge samo le članom posojila dajejo, konsumne zadruge samo le članom prodajajo, skladiščne zadruge samo le izdelke svojih članov oddajajo itd.

Če pri takih zadrugah čisti dobiček, zračunan po določilih davčnega zakona, ne presega 600 K — so zadruge pridobninskega davka popolnoma proste; če pa presega čisti dobiček 600 K — se obdači od prvega tisočaka (— gl. —) ena tretjina in od nadaljne svote ena polovica — i. s. se odmeri, če tako dobljeni znesek ne presega K 1200 — 8.5% sicer pa 10% — kot pridobninski davek.

3. Zadruge, ki morajo pridobnino plačevati. Sem spadajo vse tiste zadruge, ki smo je navedli pri pogojno oproščenih zadrugah, če svojega poslovanja ne omejujejo na člane — toraj n. pr. konsumna društva, če nečlanom prodajajo itd. itd.

Napoved za pridobnino.

Zadruge pod 2. in 3. morajo vsako leto v 14 dneh po odobrenju računskega zaključka — nardalje pa vsaj v 6 mesecih po poteku poslovnega leta, — oddati pri davčni oblasti — toraj pri pristojnem okrajnem glavarstvu — napoved za pridobnino.

Davčne oblasti zasledujejo razpise občnih zborov; če zadruga v prej omenjenem roku ne predloži na-

Vsi denarni zneski morajo se navesti v veljavi v kronah.

Formular E. 2.

Dežela: *Kranjsko.*

Davčnouradni okraj: *Brdo.*

Politični okraj: *Kamnik.*

Občina: *Blagovica.*

Napoved za pridobnino

podjeteb, zavezanih javnemu dajanju računov

konsumnega društva v Blagovici, reg. zad. z o. zav. (oznamenilo firme)

v Blagovici

(sedež in adresa podjetbe)

za davčno leto 1905.

Podpisano predstojništvo izpoveduje po najboljši vednosti in vesti, da so povedbe, dane zastran odmere pridobnine za tu spodaj oznamenjene podjetbe, resnične in popolne.

Podpis:

Ivan Juh, odbornik.

Pečat.

Jože Lesar, načelnik.

Št.	Oznamenilo podjetbe	Navedba priloženega računskega poročila ali drugih prilog	Dohodki		Stroški		Čisti donos		Izguba	
			K	h	K	h	K	h	K	h
1	Konsumno društvo — prodaja samo svojim članom	1 računski zaključek za l. 1904. Izveček iz zapisnika o obnem zboru dne 5. januarja 1905. Glasom računa zgube in dobička Iz čistega donosa izločiti glasom zapisnika — točka: razdelitev čistega dobička: a) darilo dijaški kuhinji b) nagrade uslužbencem c) nagrade članom načelstva ostane K čistemu donosu prišteti: a) obresti deležev b) pridobnina plačana l. 1904 c) neposredne pristojbine d) dividende skupaj	7454	30	4260	80	3193	50		
							50*	—		
							400	—		
							500*	—		
							2243	50		
							384	—		
							116	—		
							10	—		
							200	—		
							2953	50		

* dopustno pri zadrugah, sub 2 — l. j. ki so pridobnine pogojno proste.

napovedi, dobi od davčne oblasti poziv, da jo predloži in določi davčna oblast v tem pozivu tudi rok za predložitev, ki pa mora trpeti najmanj 4 tedne.

Davčna oblast lahko zanikernim zadrugam, ki napovedi ne določijo, nalaga redovne kazni.

Napovedi se priloži v prepisu računski zaključek z bilanco in računom z gube in dobička — pravilnost tega prepisa potrdi zadruga sama; nadalje se priloži prepis zapisnika o občnem zboru, na kojem se je odobril računski zaključek — zadostuje pa tudi izvleček iz zapisnika, a mora obsegati tak izvleček vse točke, ki se nanašajo na računski zaključek, porabo ali razdelitev čistega dobička, dovolitev nagrad in druga premoženjska določila — izpustijo se pa lahko točke o volitvah, premembi pravil, revizijskem poročilu itd.

Zadrugam naj služi za napoved predstojeci vzorec.

Zadruge, ki so pridobnine proste — toraj pod št. 1. našete — ne predlagajo napovedi za pridobnino.

Rado, oziroma redno se pa zgodi, da davčne oblasti od takih zadrug vsejedno napoved zahtevajo.

Pridobnine proste zadruge — toraj posebno rajfajzenove posojilnice itd. — ki prejmejo kak poziv za predložitev napovedi, naj pošljejo samo le izvod svojih pravil in naj opozorijo davčno oblast na ukaz finančnega minist. z dne 23. maja 1898 št. 25421; če bi davčna oblast ne mogla, oziroma ne hotela na podlagi pravil spoznati davčne prostosti, pa more zahtevati popolno napoved.

Ko se pridobnina odmeri, dobijo zadruge plačilni nalog; če se davčna oblast ni ozirala na napoved zadruge, mora navesti v plačilnem nalogu razloge.

Kakor hitro prejme zadruga plačilni nalog, naj ga natančno pregleda, jeli se ni preveč davka predpisalo — da bi se ga premalo predpisalo, se itak ne pripeti — in če je vse v redu, naj pridobnino plača i. s. se to stori v 4 enakih delih dne 1. januarja, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra.

Ako se pridobnina ni pravilno predpisala, predloži zadruga — pri oblasti, ki je davek predpisala nardalje v 30 dneh — od dneva dostave štetih — dobro utemeljen priziv na deželno finančno ravnateljstvo.

Sicer pa pozivamo zadruge, ki glede pridobnine, napovedi, plačilnega naloga, priziva itd. niso popolnoma na jasnem, da se obrnejo na nas, ker jim preskrbimo vse potrebno — posebno pa nam naj takoj določijo plačilne naloge, da je pregledamo.

Zadruge naj plačujejo davke, ki so v zakonih utemeljeni — a niti pol vinarja več.

Presojevalna komisija za kmetijsko zadružništvo.

Od deželnega odbora kranjskega prejeli smo sledeči dopis:
Št. 14.710.

Slavni

„Zadružni zvezi“

v Ljubljani.

Po intencijah c. kr. poljedelskega ministrstva ima se pri deželnem odboru kranjskem osnovati „presojevalna komisija za kmetijsko zadružništvo“.

Ta komisija imela bo obstati iz deželnega glavarja kot predsednika, iz dveh deželnih odbornikov, iz deželnokulturnega referenta c. kr. deželne vlade in iz po enega zastopnika c. kr. kmetijske družbe, zadružne zveze in gospodarske zveze.

Z ozirom na to se slavna zadružna zveza prosi, da blagovoli deželnemu odboru čim preje naznaniti svojega namestnika, da bo mogoče potem komisijo ustanoviti.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, 26. novembra 1904.

Detela l. r.

Take presojevalne komisije za kmetijsko zadružništvo imajo po drugih deželah že davno, pri nas pa smo morali dolgo, dolgo čakati, da se je ustanovila.

Slednjič pa se je vendar le ustreglo našej želji, naša tozadevna prizadevanja so imela uspeh — in spet lahko rečemo, da smo storili korak naprej.

Glavna in skoraj edina naloga takih presojevalnih komisij je, da presojajo prošnje kmetijskih zadrug za podpore iz državnih in deželnih sredstev.

Država in dežele podpirajo kmetijske zadruge — posebno pa mlekarske, živinorejske, vinorejske, skladiščne itd. zadruge; vsled tega je pač samo ob sebi umevno, da se tudi naše zadruge oglašajo s prošnjami za subvencije.

Država pa pošlje take prošnje presojevalnim komisijam, ki naj se izrečejo o potrebi; o primernosti, o znesku itd. itd.

Ker še do zdaj pri nas ni bilo presojevalne komisije, so se prošnje naših zadrug do zdaj pošiljale drugim činiteljem v Ljubljani v presojo.

Uspehi prošenj so zadrugam pripovedovali, kako da je dotični presojevalec njihove prošnje priporočal — in skoraj že noče nobena zadruga za podporo prositi, ker se je morala nevspeha nadejati.

No — zvedeli smo res za gorostasne presoje prošenj nekaterih naših zadrug — in skrajni čas je bil, da dosedanje presojevanje preneha.

Zadružna zveza določila je v „novo ustanovljeno presojevalno komisijo“ svojega uradnega vodja Ivana Rožman.

Priporočamo sedaj pojedinim mlekarским zadrugam itd. da prosijo za podpore; vsa potrebna pojasnila dobijo pri nas.

Mestne mesarije in živinorejske zadruge.

Priznati se mora, da tiči v mesarijih pravi duh stanovske discipline, ki je pa seveda le samo njim v prid, kosumentu pa tudi živinorejcu je pa jako nevaren.

Kakor en mož pričeli so mesarji na Dunaju in po drugih mestih n. pr. tudi v Ljubljani — zviševati ceno mesa — ceno živine so ob enem pritiskali.

Mestni zastopi, ki se brigajo za blagostanje meščanov, storili so vse, da bi preprečili to izvanredno in neopravičeno zvišanje cen; pričeli so z lepimi besedami, z dokazi itd. — no, pri mesarijih to ni nič zdalo, cena mesa je šla svojo pot navzgor — cena živine pa celo padala.

Dunaj je pa nastopil drugo pot.

Osnuje se velika dunajska mesarija, ki bo po zmernih cenah preskrbovala dunajčane z mesom.

Prvotno se je nameravalo, jemati za to mesarijo živino le od nekaterih veleposestnikov — a začeli so se gibati kmetovalci in osnovali se bodo živinorejske zadruge, ki stopijo z mesarijo v najožjo zvezo.

Raznim mešetarjem to seveda ne prija, mesarjem tudi ne, a meščani se že veselijo, ker bodo spet dobivali po zmernih cenah dobro meso — in tudi živinorejci se veselijo, ker se nadejajo cen, pri kojih se bo mogla živinoreja spet gojiti.

Kar je storil Dunaj, storila bodo tudi druga velika mesta n. pr. Gradec — in je celo mogoče, da tudi na Slovenskem kaj takega doživimo.

Kar se pa tiče snovanja takih živinorejskih zadrug, spada to seveda v prvi vrsti v delokrog „Zadružne zveze“, pri kojih se dobijo vsa potrebna pojasnila.

Več zadružnega duha!

Pod tem naslovom je prinesel „avstrijski zadružni list“ nekaj resnic, ki jih hočemo tudi mi pribiti mnogim za novo leto 1905, dasiravno smo jih že pogosto ponavljali.

„Kako se obnašajo nekatere zadruge proti „Zvezi“? Ni še dolgo temu, kar smo morali doživeti, da je neka zadruga z našim cenikom v roki, z našim zaupnim cenikom, ki nosi še posebno opombo: „Nujno prosimo zadružna načelstva, da ne dajo teh cenikov nikomur tretjemu na vpogled!“ s tem cenikom je toraj dirjala neka zadruga k trgovcu dotičnega kraja in rekla:

„Tako nam da Zveza, ali nam daš ti ceneje?“ — „I, seveda! iz srca rad!“ odgovori trgovec in le čisto polagoma izreče svoje obžalovanje, da so vendar „za sedaj sicer tako previdni gospodje pri Zvezi“ pri

„ravno tem blagu“ prišli v smolo. Kapljica strupa je kanila v to trgovcu (tem velikemu dobrotniku človeštva, ha, ha!) tako udano srce zadružnega načelnika in tam razjeda strup naprej. Trgovec dodava blago in skrbi ob enem pridno tudi za nadaljne. otrovne kapljice, ki hujskajo zadržnike zoper „bornirano Zvezino vodstvo“, ki „je imelo najbrže črno mreno na očeh“, ko je blago tako drago nakupilo, blago, ki se pri tem prijatelju človeštva, pri trgovcu, dobi toliko ceneje. —

Trgovec pa se neizmerno veseli, da mu je dala ravno ta zadruga v roke orožje, s katerim zamore Zvezo in kmetijsko zadružništvo sploh oškodovati in obrekovati.

Tako — nekateri organi — naših zadrug brezvestno pospešujejo trgovske interese in spodkopavajo koristi kmečkega stanu. Tu ni niti trohice zadružnega duha, ampak ljudje tu pljujejo v svojo lastno skledo, pijavke so na svojih lastnih prsih, iz katerih srkajo srčno svojo kri.

Kako vse drugače ravna popolni kmečki zadržnik, ki ga preveva pravi zadružni duh! Ako pride k njemu prekupec in mu ponudi več za njegovo sadje, žito, vino, krompir, ali mu pa ponudi umetna gnojila, semena, poljsko orodje, stroje i. t. d. ceneje, kakor je more slučajno oddati kmetijska zadruga, mu bo stopil nasproti z najodločnejšim „Nikoli!“ in bo odklonil vsako ponudbo utemeljujoč jo s tem, da je on zadržnik.

Zakaj? Namen trgovčev je vendar prozoren kot beli dan! On ne želi družega, nego omajati obstoj in edinstveno delovanje dotične zadruge; doseči hoče zopet poprejšno neomejeno gospodarstvo. Pravi, popolni kmečki zadržnik pa, ki ga preveva zadružni duh, dobro ve: čim močnejša in sposobnejša je njegova zadruga, toliko intenzivneje more in bo tudi v vseh okoliščinah podpirala blagor svojih udov. On ve, da če le en ud ravna izdajsko, že nastane vrzelj v zidu domače zadruge in da je treba podvojenega zadružnega dela, da se more luknja zopet zakrpati. On ve, da kmetijsko zadružništvo ne zahteva od svojih članov nikakih denarnih prispevkov, nobenih žrtev razven ene same majhne, da mora namreč ud časih svoje zasebne interese in koristi zapostaviti splošnemu blagru. To je ravnanje v pravem zadružnem duhu! — In ako tak pravi kmečki zadržnik napravi ob koncu leta račun čez svoje ravnanje, bo našel v vseh slučajih, da mu je začasno podrejenje lastnih interesov pod občne koristi vedno le koristilo in da je poleg svojih idealov pomnožil tudi svoje imetje.

V teh razmerah je mnogokrat popolnoma neumljivo, da morajo odborniki in poslovodje večkrat ude še prositi in nagovarjati: „Kupujte pri nas, kar potrebujete!“ — Človeku bi se moralo zdeti vse skupaj smešno, ko ne bi bilo tako grozno žalostno in resnobno!

— Kje na svetu pač dobite kako družbo trgovsko, ki bi morala svoje lastne delničarje prositi: „Prosimo, ne ognite se vendar tolikrat našega lastnega podjetja, ne delajte vendar sami sebi konkurence!“ — Pri takih ljudeh nedostaja vsakega združnega duha.

Časih je v resnici potrebno, da trkamo na lastna prsa, da spoznamo, koliko smo krivi sami in koliko okoliščine, ako ne gre v našem združništvu vse tako lepo naprej, kakor bi moralo iti.

Vedno in vedno je treba pojasnjevati našim udom in jih opominjati na to, da je blagovni promet za aktivni obstoj lastne zadrage, kakor tudi Zveze velike važnosti. Blagovni promet je krušni oče Zveze. Iz blagovnega prometa izvirajo studenci ki omogočujejo Zvezi, da preskrbuje zadrugam razne velike ugodnosti. Tukaj pri blagovnem prometu čuti združni duh morebiti tudi nekoliko združnega pritiska, a ravno ta pritisek utegne marsikaj popraviti in dohiteti, kar je zamudila organizacija sama od te strani. (Zato bi naj bil v vseh pravih prodajalnih zadrug tudi š: Udje so obvezani pod to in to kaznijo jemati vse blago, ki se dobi v domači konsumni zadrugi, naravnost in le od nje)

Tisoče, da, sto tisoče kron bi velike Gospodarske Zveze na tem polji prav lahko prištedile kmetijstvu. Žalibog, da pa te ogromne svote vsled premajhnega zaupanja udov v lastno organizacijo pogostoma zapadejo v žrelo konkurenci in sicer najbolj umazani konkurenci. Mirno morajo gledati načelstva in Zveza, kako je spodbujajo lastni udje, kako ima vsaki čifutski in nemčurski agent več zaupanja in vspela, nego lastna zadruga in domača Zveza!

— Ne dovolj! — Ni še dolgo tega, ker se je pri občnem zboru neke zadrage dvignilo neko momče, ki se je časih tudi dalo klicati na ime združnika in je trdilo: „Z vodstvom nikakor nisem zadovoljen! — Zakaj? — Čujte in strmite! — Zato ker vodstvo z besedo in pismom prevečkrat spominja ude njihovih dolžnosti in — ker Zveza posreduje kmetom vse potrebno blago! — Ta bebec nima niti iskric združnega duha! Za take ude bi bilo tisočkrat lepše, da takoj izstopijo. — Saj veste, eno gnjilo jabelko pokvari celi jerbas zdravih, eno pokvareno jajce spridi vso jajčno jed! —

Ud, ki ga preveva pravi združni duh, si bo tudi vedno prizadeval delovati popolnoma sistematično za duševno in strokovno izobrazbo svojih sobratov. Ljudske omike je na deželi še povsodi zelo potreba. Pridobitve novejšega časa, ki so za izvrševanje kmetijskega obrta neobhodno potrebne, je treba ljudstvu pri vsaki priliki znova klicati v spomin in kazati njihovo praktično vrednost.

Kmet, ki ima pravega združnega duha, bo ob vsakem času in ob vsaki priliki veselo in navdušeno zastopal združna načela in jih tudi praktično izvajal.

Tako deluje za osvoboditev malega kmetijstva in za njegovo ojačenje. Dobro stvar je treba dolgo pridigovati in jo velikrat ponavljati, da se prime.

Silovite so moči, ki izhajajo iz kmečkega združnega gibanja; v stanu so malega kmeta dvigniti ne samo gmotno, ampak tudi нравno in duševno. Tisočerni so ti učinki na kmetijstvo sploh in najdalekosežnejšega pomena za narodno gospodarstvo. Vspehi so povsodi velikanski — ako so vsi združniki napolnjeni pravega združnega duha. —*

Mesečni izkazi.

Vse one posojilnice, ki še niso poslale izkaza za mesec december 1904, prosimo, da to takoj storijo.

Za naprej pa prosimo vse naše posojilnice, da pošiljajo redno mesečne izkaze, ker izkazi niso le slika poslovanja temveč tudi dokaz reda.

Denarni promet.*)

Baderna, društvo za šted. i zajm. — 3000 (11. 1.)	
Beram, „ „ „ „ — 1500 (13. 1.)	
Bled za blejski kot, hran. in pos. +1800 (4. 1.) +2000 (9. 1.)	
Bloke, hran. in pos. +2000 (4. 1.) +2500 (7. 1.) —1000 (13. 1.)	
+38'60 (17. 1.) — 3000 (17. 1.)	
Boh. Bistrica, hran. in pos. +4000 (7. 1.) +2000 (14. 1.)	
+3000 (19. 1.)	
Borovnica, hran. in pos. +2000 (6. 1.) +1500 (17. 1.) +1000 (20. 1.)	
Cerklje, hran. in pos. +3000 (9. 1.) +1500 (14. 1.) +5000 (15. 1.)	
Cerknica, hran. in pos. +6000 (4. 1.) +5000 (17. 1.)	
Col, hran. in pos. +550 (12. 1.)	
Češnjica, hran. in pos. +2500 (4. 1.) +2000 (7. 1.) — 3000 (10. 1.)	
Čatež, hran. in pos. +400 (4. 1.) +1600 (6. 1.) +1400 (13. 1.)	
Črmošnice, hran. in pos. +153'22 (19. 1.) +875 (19. 1.)	
Črni vrh, hran. in pos. —1500 (4. 1.) —1000 (13. 1.) —2500 (20. 1.)	
Danje, mlekarška zadruga +1'88 (13. 1.)	
D. M. v Polji, hran. in pos. — 3100 (2. 1.) +300 (4. 1.) — 500 (17. 1.)	
Dobropolje, posojilnica — 5000 (7. 1.)	
Domžale, hran. in pos. +2000 (6. 1.)	
Draga, hran. in pos. +2500 (8. 1.)	
Gore, hran. in pos. +3'70 (4. 1.) +2800 (7. 1.) — 500 (9. 1.)	
— 500 (11. 1.)	
Gorica, centralna posojilnica +16000 (4. 1.) +18000 (9. 1.)	
Gorje, hran. in pos. +4'66 (4. 1.) —5000 (5. 1.) +5000 (10. 1.)	
Gorje, kmet. društvo +2'48 (16. 1.)	

*) Na izrecno željo mnogih naših posojilnic odločili smo se za to obliko priobčevanja. Svote s znamenjem „+“ značijo uplačila na tekoči račun, svote s znamenjem „—“ značijo pa izplačila v tekočem računu; v oklepaju je pri vsaki svoti naveden dan, s kojim se znesek piše zadrugi v dobro ali breme.

Radi redne kontrole pa prosimo nujno vse zadrage, da nam vsak od nas prejeti znesek takoj potrdijo — s to jim služi rumena dopisnica — in nam tudi vsak nam vposlani znesek na modri dopisnici naznanijo.

Hobovše, mlek. zadruga +180 (14. 1.)
 Horjul, hran. in pos. +1700 (8. 1.) —1000 (13. 1.)
 Horjul, kmet. društvo +242·69 (10. 1.)
 Idrija, ljudska hran. in pos. +2000 (4. 1.) +1000 (10. 1.)
 +394·53 (15. 1.)
 Izlake, hran. in pos. +7000 (15. 1.)
 Jesenice, hran. in pos. +1500 (7. 1.) +2000 (15. 1.)
 Kamnik, I. okr. hran. in pos. +6·98 (4. 1.)
 Kanal, pos. +5000 (17. 1.)
 Kandija, hran. in pos. —10000 (4. 1.) —10000 (10. 1.) —14360·71
 (17. 1.)
 Kazaze, hran. in pos. +650 (20. 1.)
 Knežak, hran. in pos. +4000 (8. 1.) +7400 (20. 1.)
 Komenda, hran. in pos. +1010 +11000 (12. 1.) +3069 (14. 1.)
 +4200 (17. 1.)
 Kranjska gora, pos. +1000 (7. 1.) +2000 (8. 1.) +1000 (14. 1.)
 Krka, hran. in pos. +1900 (7. 1.) +2800 (13. 1.)
 Kropa: +61·28 (6. 1.) +32·10 (6. 1.) +34·74 (8. 1.) +1·99
 (9. 1.) +199·90 (10. 1.) +72·43 +18·95 +109
 (14. 1.) +49·10 (16. 1.) +546·67 +111·22 (17. 1.)
 —5000 (16. 1.) +1469·85 (20. 1.)
 Laško, hran. in pos. —2000 (20. 1.)
 Leskovec, hran. in pos. +500 (16. 1.)
 Leskovača, hran. in pos. —1000 (7. 1.) +4·18 (8. 1.) —2000
 (16. 1.)
 Leskovača, kmet. društvo +206 (10. 1.)
 Ljubno, hran. in pos. —8000 (10. 1.)
 Luče, kmet. kons. društvo +71·18 (12. 1.)
 Mengeš, hran. in pos. +1000 (7. 1.) +4·66 (10. 1.) +3000 (14. 1.)
 Metlika, kmet. društvo +3·08 (22. 2.)
 Mokronog, okr. pos. —1000 (2. 1.) —3000 (4. 1.) +3700 (10. 1.)
 —3419·04 (10. 1.)
 Mošnje, hran. in pos. +1000 (7. 1.) +2000 (10. 1.)
 Podkoren, kmet. društvo +2·48 (12. 1.)
 Polhov Gradec, hran. in pos. +1900 (4. 1.)
 Poljane, hran. in pos. +87911·27 (1. 1.) +9072·22 (11. 1.)
 +6000 (20. 1.)
 Predvor, hran. in pos. —235 (5. 1.) +575 (12. 1.)
 Preska, hran. in pos. —400 (4. 1.) +637·89 (12. 1.) +213 (13. 1.)
 +611 (15. 1.)
 Radeče, okr. pos. +2000 (6. 1.)
 Rab, gosp. dr. za št. i. zajm. +5000 (4. 1.) +125 (8. 1.)
 Rateče, kmet. dr. +2·48 (20. 1.)
 Renče, gosp. dr. +2·10 (15. 1.)
 Rob, hran. in pos. —2000 (4. 1.)
 Rova, „ „ „ +1300 (4. 1.) +2500 (12. 1.) +1800
 (19. 1.)
 Rova, mlek. zadr. +188 (13. 1.)
 Rovte, hran. in pos. +4·18 (4. 1.) +1000 (4. 1.) +1000
 (4. 1.) +2000 (15. 1.)
 Selce, hran. in pos. +2000 (7. 1.) +7000 (10. 1.) +2000
 (14. 1.)
 Semič, hran. in pos. +400 +1500 (9. 1.) +1000 (12. 1.)
 —1000 (20. 1.)
 Senožeče, hran. in pos. +1000 (16. 1.)
 Sevnica, pos. —5000 (9. 1.) —6000 (20. 1.)
 Sinčava, hran. in pos. +2000 (9. 1.) +2000 (15. 1.)
 Smlednik, „ „ „ +367 (6. 1.)
 Sodražica, kmet. dr. +499·71 (12. 1.)
 Sorica, hran. in pos. +900 (14. 1.)
 Srednjavas, hran. in pos. +1500 (22. 1.)
 Staraloka, „ „ „ +4000 (13. 1.)
 Stara Oselica, kmet. dr. +100 (15. 1.)
 Struge, hran. in pos. +850 (14. 1.)

Sv. Ema, kmet. dr. +150 (19. 1.)
 Sv. Jakob ob Savi, hran. in pos. +1100 (6. 1.) +600 (18. 1.)
 Sv. Križ pri Litiji, „ „ „ +831 (6. 1.) +300 (4. 1.)
 +200 (7. 1.) +700 (15. 1.)
 Sv. Jurij ob j. ž., hran. in pos. —2000 (20. 1.)
 Sv. Jurij pod Kumom, hran. in pos. +1000 (14. 1.)
 Sv. Jurij pri Kranju, „ „ „ +2000 (7. 1.) +1800
 (10. 1.)
 Sv. Kunigunda, hran. in pos. +750 (4. 1.) —2000 (13. 1.)
 Sv. Lenard, pos. —10000 (17. 1.)
 Šebrelje, pos. —1000 (3. 1.)
 Škocijan, hran. in pos. —1973 —2000 (4. 1.) —4000 (14. 1.)
 —3000 (17. 1.)
 Šmarje, hran. in pos. +2600 (12. 1.)
 Šmartno pri Litiji, hran. in pos. +2000 (9. 1.) —1000 (9. 1.)
 —1000 (14. 1.)
 Šturijske, hran. in pos. +11·52 (10. 1.)
 Št. Ilj pod Turjakom, pos. —4000 (4. 1.) +1000 (20. 1.)
 Št. Janž, hran. in pos. +2004·02 (4. 1.) +1400 (6. 1.) +500
 (10. 1.) —800 (16. 1.)
 Št. Peter, hran. in pos. +1905 (8. 1.) +600 (9. 1.) +448
 (12. 1.) +664 (15. 1.) +9700 (19. 1.)
 Št. Rupert, +1000 (8. 1.)
 Št. Štefan, kons. dr. +182 (19. 1.)
 Tomaj, hran. in pos. +2000 (9. 1.)
 „ vin. dr. +224 (19. 1.)
 Tomišelj, hran. in pos. +3000 (13. 1.)
 Toplice, „ „ „ —1000 (2. 1.) —800 (16. 1.)
 Trebelno, „ „ „ —1000 (4. 1.) —3000 (10. 1.)
 Trnovo, „ „ „ +10000 (11. 1.) —4200 (17. 1.) +4200
 (19. 1.)
 Tržič, hran. in pos. +1000 (7. 1.)
 Tunice, hran. in pos. —1000 (13. 1.)
 Velike Lašče, hran. in pos. +2200 (9. 1.) —8000 (14. 1.)
 +2000 (14. 1.)
 Vipava, hran. in pos. —3000 (7. 1.) +5000 (8. 1.) —5000
 (13. 1.) —4000 (16. 1.)
 Višnjagora, hran. in pos. —6000 (3. 1.) +4000 (4. 1.) —7000
 (10. 1.) +1000 (19. 1.) +349·16 (20. 1.)
 Vojsko, hran. in pos. +600 (7. 1.) +162 (7. 1.) +100 (12. 1.)
 +120 (14. 1.)
 Vrhnika, hran. in pos. —2000 (7. 1.) —2000 (17. 1.)
 Zagradec, hran. in pos. —3000 (10. 1.) +2000 (18. 1.)
 Zatičina, „ „ „ +2600 (4. 1.)
 Zg. Besnica, hran. in pos. +600 (6. 1.)
 Zg. Tuhinj, „ „ „ +2500 (14. 1.)
 Žiri, „ „ „ +482 (9. 1.)
 Župa Raščane, društvo za št. i. zajm. +418 (7. 1.)
 Žužemberk, hranil. in posojil. +4000 (12. 1.) +398·26 (1. 1.)
 +1000 (15. 1.)

Vabilo

na

REDNI OBČNI ZBOR

„Hranilnice in posojilnice na Krki,
 registrovane zadruge z neomejeno zavezo“,
 ki se bo vršil na Svečnico t. j. dne 2. svečana 1905 ob
 3. uri popoldne v posojilniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1904.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO
na
REDNI OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Št. Petru na Krasu,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil v nedeljo dne 12. svečana 1905 ob 3. uri po-
poludne v posojilnični hiši.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1904.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor vsled nezadostnega števila vdeležencev ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje t. j. ob polu 4. uri popoldne v istem prostoru in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sklepa pri vsakem številu udeležencev.

Načelstvo.

VABILO
na
REDNI OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Sorici,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil v nedeljo dne 19. svečana 1905 ob 3. uri popoldne v Sorici, hiš. št. 22 t. j. v mlekarni.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1904.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO
na
IV. redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Zagradcu,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo“,
kateri bo v nedeljo dne 19. februarja 1905 ob 3. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročila načelstva in nadzorstva.
3. Potrjenje računov za leto 1904.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Zagradec, dne 22. januarja 1905.

Načelstvo.

VABILO
k
OBČNEMU ZBORU

„Mlekarske zadruge v Škofji Loki,
registrirane zadruge z omejeno zavezo“,
kateri bode v torek dne 14. svečana 1905 ob 1. uri popo-
ludne v mlekarni.

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za l. 1904.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Poročilo o reviziji.
6. Slučajnosti.

Škofjaloka dne, 5. jan. 1905.

Načelstvo.

VABILO
na
redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice na Jesenicah,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo“,
ki se bo vršil v nedeljo, dne 12. februarja 1905 ob 3. uri popoldne na Jesenicah št. 91., v uradni sobi hranilnice.

Vspored:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje računskega zaključka za l. 1904.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

K obilni vdeležbi vabi

načelstvo.

Na Jesenicah, 13. januarja 1905.

VABILO
na
redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Strugah,
registrirana zadruga z neomejeno zavezo“,
kateri se bode vršil v nedeljo dne 5. februarja 1905 ob 3. uri popoldne v uradni sobi hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1904.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

V Strugah, dne 19. januarja 1905.

Načelstvo.

GOSPODARSKO BERILO.

Živinoreja.

Zavarovanje za živino.

Notranje ministerstvo je izdalo dne 7. nov. 1904 poseben odlok radi ustanavljanja zavarovalnic za živino in ga poslalo deželnim predsednikom v Ljubljani, Pragi, Lvovu, Zadru, Tropolju, Černovicah, Trstu, Solnogradu, Gradcu.

V tem odloku pravi:

V današnjih gospodarskih razmerah je živina bistven in vedno bolj dragocen del splošnega imetka kmečkega ljudstva. A živina je izpostavljena raznim nevarnostim, kužnim boleznim in nesrečam, kojih posestnik sam ni vstani odvrniti. Taki slučajji prizadenejo mnogokrat silno občutno neposredno škodo ter lahko spravijo celo gospodarstvo iz pravega tira. Zato je treba misliti na naprave, s kojimi zamoremo v takih slučajjih glavno zgubo odvrniti od posestnika, ki naj mesto občutnih zgub od časa do časa prevzame vsakoletno majhno breme, ki ga bo komaj čutil.

Najvažnejša taka naprava je umno zavarovanje za živino. V tem spoznanji obrača ministerstvo za notranje zadeve že več let največjo pozornost živinškemu zavarovanju in podpira z vsemi močmi primerno njihovo organizacijo. Težkoča živinskega zavarovalništva tiči v posebnosti rizika (nevarnosti). Treba je za zavarovane živali, da se onemogoči vsaka zloraba, trajne in natančne, pri tem pa po ceni kontrole (nadzorstva), ker bi visoki nadzorniški stroški upravo neznosno obtežili. Skušnja uči, da so organizacije, ki te okolnosti niso dovolj upoštevale, propadle vsled previsokih upravnih stroškov. Po ceni kontrola je pa mogoča le tedaj, ako je zavarovanim članom samim kaj ležeče na tem, da zavod napreduje, česar moremo pričakovati samo pri takih organizacijah, ki stoje na načelu vzajemnosti.

V zvezi s tem je krajevna raztegnjenost delokroga dotične zavarovalnice. Delokrog mora biti na eni strani dovolj velik, da omogoči primerno izravnanje rizika, na drugi strani pa zopet ne sme biti prevelik zato, da zamorejo imeti i združni odborniki, kakor tudi zavarovanci sami pregled nad krajevnimi razmerami in da zamorejo drug drugega nadzirati, kar edino zamore zaprečiti zlorabe zavarovanja. Ker pa pri tej nujno potrebni krajevni omejenosti delokroga posamezne organizacije niso zmožne pečati se z zavarovalništvom v takem obsegu, ki bi dajal ljudem v slučaju škode zadostno poročstvo, zato je potreben še nadaljni korak, to je, zedinjenje teh krajnih (lokalnih) organizacij v večje zveze.

Potrebna sredstva naj se zbirajo po zistemu „v naprej plačevanja premij“, pri katerem se znesek,

ki po izkušnjah doma ali drugodi zadostuje, pobira že naprej in le ob izvanrednih slučajih je treba še doplačati. Pri tem zistemu računa zavarovanec z določenimi številkami in ve, da izvzemši posebne slučajje se bo izhajalo z dotičnimi premijami. Ta zistem ima tudi to veliko pvednost, da niso razlike od leta do leta nikdar tako velike, kot pri starem načinu, ko se je plačevalo „za nazaj“. Doseže se tudi to, da pri tem zistemu ni škoda izravnana samo po osebah, ampak tudi v teku časa se škoda izravnava.

Racijonelno uravnano zavarovanje zahteva tudi pravilno odmerjene prispevke (premije), kajti od teh je odvisno, ali se bo mogla prizadeta škoda povrniti ali ne. Podlaga pravilnega odmerjenja premij pa mora biti pravilna cenitev zavarovane živine. Ravno tako se mora ravnati odškodovanje po resnični vrednosti živine ob onem času, ko je poginila, drugače se lahko zgodijo precejšnje krivice, ki so ravno na gospodarskem polji mnogim neznosne.

Premija se odmeri v gotovih odstotkih vrednosti zavarovane živine. Po sedanjih skušnjah bi znašala pri goveji živini okoli 1.25 do 1.50%. Pri konjskih je večja in se nagiba po različni uporabi živali med 2 in 8%. Odškodnina mora odgovarjati vrednosti živali, ki je poginila; vendar pa je tudi opravičeno, ako se po pravilih izplača oškodovanemu samo 80 do 90% zavarovane vsote, drugih 10 do 20% pa nosi sam.

Rekli smo že, da če tudi ima stavba umnega živinskega zavarovanja sloneti na krajevni podlagi, je vendar potreba celo napravo izpopolniti v tem smislu, da se posamezne krajevne organizacije združijo v večje zveze. Tako zedinjenje pa predpostavlja enako uredbo posameznih krajevnih zavarovalnic. Širša organizacija živinskih zavarovalnic se more začeti na ta način, da se 1.) napravi najprej velik zavod — v to so poklicane v prvi vrsti dežele — ki ima delovati na ustanovitev posameznih manjših krajevnih zavarovalnic ali pa 2.) da nastanejo najpopreje samostojne, krajevne vzajemne zavarovalnice, ki se šele sčasoma združijo v deželne zveze. Po teh načelih, kojih dobroto je ljudstvo kmalu spoznalo, se je nekaj deželnih uprav že lotilo ustanovitve deželnih zavarovalnic za živino. Ta zgled so posneli v zadnjem času: Goriško z Gradiško in Tirolsko. V drugih deželah si je pomagalo ljudstvo vsled pomanjkanja inicijative od deželnih uprav s krajevnimi zavarovalnicami. Žal pa, da se ravno dežele, v kojih je živinoreja najvažnejša kmetijska panoga, najbolj zadaj.

To je bil tudi povod, da je kmetijski svet vprašanje o živinskem zavarovanju v svoji 7. seji l. 1903.

prav temeljito pretresaval. Zato je tudi notranje ministerstvo v sporazumu s poljedeljskim čutilo potrebo opozoriti deželne predsednike preje imenovanih dežel na važnost živinskega zavarovanja.

Ministerstvo vroče želi, da bi deželne vlade o tem vprašanju stopile v dotiko z deželnimi zbori, katere naj bi vspodbujale k posnemanju danih zgledov. Ako bi pa deželni zbori o tem ne hoteli nič slišati, tedaj naj se ukaže političnim oblastem, da poučujejo ljudstvo po okr. živinozdravnikih in mu gredo pri ustanavljanju živinskih zavarovalnic z besedo in dejanjem na roko.

„Zadružna zveza“ bavi se jaki temeljito s tem vprašanjem in bo najbrž v kratkem pričela z izpeljavo.

Kdor želi v tej zadevi kaka pojasnila, je dobi pri „Zadružni zvezi“.

Splošno.

Živež iz zraka.

Pred kratkim sem čital pod gorenjim naslovom članek teh le misli.

Kdo sešteje vse nove načrte, probleme, vprašanja, iznajdbe, nauke o na novo odkritih naravnih močeh — sploh naloge, s katerimi se je pečala znanost samo v zadnjem desetletju?!

Brzjav brez žice, izpopolnitve parnih strojev, električne železnice, električne luči, brzjav in telefon. Röntgenovi žarki. Plinovi motorji. Baloni. „Govoreče“ fotografije. Izpopolnitve orožja ter obrambnih priprav, zlasti bojnih ladij. Najnovejše so tudi pnevmatične (zračne) pošte. Proizvajanje barvil po čisto novih načinih. Nova razstreljiva. Tekoči zrak. Najnovejši razvoj kemije sploh. Vedno se množeči dokazi za nauk, da je vsak drobec zemlje, vsaka pičica na telesih živih bitij polna čudovito majhnih živalic, od katerih je odvisen razvoj vsega, kar živi. Geologija s svojimi vprašanji o tem, kar je pod nami. Vprašanje, kako daleč sega v svetovni prostor ozračje naše zemlje, kako daleč vpliv njenega magnetizma in njene elektrike — prevažna vprašanja za nauk o tresajih. In slednjič skrivnostni nauk o tresajih samih! Saj na podlagi tega nauka hočejo nekateri celo doseči, da bo človek lahko slišal brez ušes in videl brez oči!!

Res neprecenljive pridobitve najnovejšega časa!

Trditve, katerim bi se bil pred 15 ali 20 leti vsakdo smejal ter jih imel za bedaste, se izpreminjajo čez noč v dokazano resnico. Kar se je pred nekaterimi leti zdelo vsakomur nemogoče, je morda danes mogoče in samoumevno. Če bo šlo tako dalje, na vse zadnje res ne bomo več vedeli, pri čem smo prav za prav.

Pred malo leti bi bili na pr. imeli za norca tistega, ki bi bil trdil, da je mogoče iz zraka na kakršen koli način proizvajati živež. Veljalo je splošno,

po izkušnji stoletij potrjeno prepričanje, da od zraka ni mogoče živeti.

In danes?

Tako daleč sicer še nismo in morda tudi nikdar ne bomo, da bi iz zraka neposredno proizvajali človeški živež. Pač pa se to posredno že godi. So že tovarne, ki iz zraka dobivajo dušik, kateri se rabi kot hrana rastlinam, to je kot umeten gnoj. Z dušikom (ali z njegovimi spojinami) se neposredno hranijo rastline, posredno pa človek, ki sad dotičnih rastlin uživa.

Le eno tovarno te vrste naj omenim, in sicer ob slapu Niagara zgrajeno tvornico družbe „Atmosferic Product Company“, v kateri električni tok sam, brez drugih pomočkov, iz zraka in vode proizvaja dušikovo spojino, ki ji pravimo solitarna kislina.

Spet po drugih načinih, brez elektrike, skušata uporabiti zrak Nemca profesor W. Ostwald in Adolf Frank.

Vendar, če smo zgoraj rekli, da so dušikove spojine hrana rastlinam, je treba to prav razumeti. Zakaj nobena rastlina ne vsrkava sama dušika vase, marveč na vsaki rastlini živi tisoče in tisoče majhnih živalic (bakterij), katere iz zraka vsrkavajo dušik, ga „izpremene“ v solitar in izroče dotični rastlini kot njen živež. Prav zato je za poljedelstvo prevelike važnosti nauk o bakterijah, živečih na poljskih rastlinah.

Čim bolj bo znana narava teh bakterij, tem bolj bo mogoče krmiti rastline s zrakom, to je z dušikom, dobljenim iz zraka. Kdor pa se bo ob takih rastlinah živil, bo po pravici smel reči, da živi od zraka.

Izmed novejših znanostnih pridobitev je gotovo najzanimivejša, če ne tudi najvažnejša misel iskati živeža v zraku.

„Ali se bo pa dala ta misel v resnici tudi praktično izvesti?“ — Tako povprašuje prijatelj Mafiš koncem dotičnega članka.

Zapisali smo te misli, ker so strogo narodno-gospodarskega značaja in kot take spadajo v ta list, pa tudi zato, da članek nekoliko popravimo, nekoliko pa izpopolnimo in tako damo precej odgovor prijatelju Mafišu.

Mafiš! Kolikor kažejo dosedanja raziskavanja ni res, „da živi na vsaki rastlini tisoče in tisoče majhnih živalic (bakterij), katere iz zraka vsrkavajo dušik i. t. d.“

Stvar je marveč ta:

Že davno znana stvar vsakemu gospodarju je, da po nekaterih rastlinah ostane zemlja čvrsta, rodovitna, dočim jo zopet druge rastline močno izžemajo. Med prve zemljo bogateče rastline prištevamo n. pr. detelje, fižol, bob, grah, posebno pa voljši bob ali lupino. Rastline, ki zemljo izmolzejo, so pa v obče žita in okopavine. Kakor pravim, ve za to dejstvo vsaki kmet, a odkod ta prikazen, kje tiči njen vzrok, to je le malo komu znano. Zato hočemo to dejstvo enkrat natančneje

pojasniti na tem mestu, ker stvar je pač vredna naše pozornosti. Za danes le nekoliko opombic.

Nemci hočejo zase čast, da je njihov učenjak Hellriegel l. 1886 iznašel preimenitno resnico, tičočo se našega vprašanja. Znano je pa, da sta se že nekaj desetletij popreje prepirala francoska učenjaka Bousignault (izg. Businjol) in njegov učenec Jurij Ville, o tem, zakaj da nekatere rastline zemljo bogate, druge obožavajo na dušiku. Ville se je izrekel za to, da rastline metuljčnice, kakor detelja, grah, volčji bob vsrkavajo neposredno dušik iz zraka in sicer s pomočjo listov. Mož je deloma zadel pravo, deloma ne in je o tem izdal l. 1884 knjigo. V istem času se je pečal skozi dolga leta s tem vprašanjem tudi Lah Stanislav Solari na posestvu Borgasso blizu Parme. Ta je na podlagi svojih skušenj obelodanil kmetijski sistem l. 1879, ki ga je pa l. 1894 in 1895 Nemec Pavel Wagner zopet iznašel(?) kot novega(?). V čem pa obstoji jedro celega tega, recimo po pravici Solarijevega sistema?

Že Solari je izrekel slutnjo, ki se je do danes popolnoma potrdila, da vsrkavajo ali inducirajo metuljčnice prosti zračni dušik po svojih koreninah s pomočjo „neizmerno majhnih bitij“ (mikroorganizmov). Na podlagi tega dejstva je uredil svoje poljedelstvo in sestavil svoj sistem. Ako hočemo dobiti iz zraka dovolj najdragocenejšega gnojila dušika, moramo sejati metuljčnice in sicer v pravilnem kolobaru z drugimi rastlinami, ki naj porabijo dušik nabran od metuljčnic. A da so metuljčnice tudi v stanu izpolniti svojo imenitno nalogo v polni meri, je treba, da se morejo kar najpopolneje razviti same. In pogoja za to sta zopet dva:

1.) Ne sme jim nedostajati drugih redilnih snovij, potrebnih za njihov razvoj, toraj pred vsem ne kalija in fosforne kisline po zakonu „minima“. Zakon „minima“ (minimum = najmanjše) namreč pravi, da je pridelek in razvoj kake kmet. rastline odvisen od množine one neobhodno potrebne redilne snovi, ki je je najmanj v zemlji, na koji raste. Zato svetuje Solari v svojih delih, naj bi za enkrat gnojili metuljčnicam vselej dvojno, tako da zadostuje enkratno gnojilo i metuljčnicam, ki jih sejemo precej, pa tudi rastlini, ki pride za dotično stročnico. Solari imenuje ta svoj predlog „zakon dvojne anticipacije (anti = naprej, capere = vzeti) rudninskih solij napram stročnicam“. Tako smemo biti zagotovljeni, da se bodo naše stročnice lepo razvile in tako razvite zemljo bogato orodovitile z dušikom.

2.) Biti morajo na njivi, kjer imajo rasti metuljčnice (ali stročnice sta podobna, dasi ne istovetna pojma), v prsti že ona majčkена bitja, ki jim pravim „gomoljčne bakterije“ in ki živč na koreninah stročnic delujejo kot majhne tovarne za proizvodjanje dušičnatih spojin iz zraka. Kjer ni takih bakterij, metuljčnice slabo rastejo brez dušičnatih gnojil; pomagamo jim s tem,

da pripeljemo iz njive, na koji je lepo prospevala ista stročnica, nekoliko prsti in je poraztrosimo po svoji njivi.

Iz tega razvidimo, da je v umnem kolobarjenju stročnic s žiti in okopavinami dan važen narodno gospodarski činitelj in velik del odgovora prijatelju Mafšu na njegovo vprašanje, ki mi je vzbudilo gorenje kmetijsko-kemijske spomine. Vsekako zasluži to vprašanje pridnih poskušanj in opazovanja od strani naših kmetovalcev, in temeljitega preresetavanja v našem kmetijskem slovstvu.

Fran Pengov.

Deset zapovedi kmetijstva.

1. Sej in sadi samo to, kar je za tvoje podnebje, tvoje polje in za lego tvojih zemljišč najbolj pripravno, če hočeš imeti dobro žetev in od svojega posestva največje dohodke.

2. Sej le zdravo, težko, kaljivo, dobro očiščeno seme in tudi to večkrat preminjaj, da bo mlada setev lepo pognala in ostala obvarovana boleznim in raznih nezgod.

3. Na svojem polji skrbno kolobari in menjavaj žitne rastline z okopavinami, krmskimi in drugimi rastlinami, da se gnoj v zemlji enakomerno izrabi in in se zemlja ne izsesava enostransko.

4. Ne sej na svež (frišen) gnoj, da ne zaseješ plevela na svoje njive in da dobi gnoj dovolj časa za razkroj v zemlji, kajti le takega morejo rabiti rastline.

5. Nič ne skopari s plugom in motiko in brano, da bodo tvoje njive rahle in da bodo mogli zrak, dež, toplota in mraz blizu, ker le z njihovo pomočjo more zemlja proizvajati rastline.

6. Nikar ne zamudi orati in sejati ob pravem času, če nočeš imeti škode pri žetvi.

7. Seme mora priti, kakor zahteva njegova narava, v pravo globočino in mlado rastlino je treba skrbno gojiti, da pospešiš njen razvoj in povečaš pridelek zemlje.

8. Ne zamudi žetve o pravem času, če nočeš imeti škode na dobroti in množini pridelka.

9. Kar si našel, skrbno shrani, da se ti ne pokvari, predno si je mogel rabiti.

10. Ne pozabi, da odvzame vsaka žetev njivi celo reč redilnih snovij, katere moraš zemlji vrniti, ako hočeš, da ostane rodovitna in da bo tebi in tvojim otrokom dobro na zemlji.

Naprednjak in nazadnjak.

Razumni možje, kakor Nemec Libig, Lah Solari in drugih sto, so pokazali kmetijstvu sredstva in pota, po katerih morejo doseči iz svojega hleva in polja in vrta in travnika največ dobička, pokazali so kako se umno gospodari, kako se pride do zado-

voljnosti in blagostanja. Ravno tako so bile iznajdbe v kemiji (kdo se ne spomni na rajnega Matijo Vrtovca, ki nam je opisal „kmetijsko kemijo“, koje temeljito predelana druga izdaja bi nam bila tako krvavo potrebna), iznajdbe v tehniki, posebno pa napredek v strojstvu velik pripomoček za kmetijsko gospodarstvo in tisoč in tisoč kmetovalcev si je izkoristilo nauke teh mož in se poslužilo vseh onih tehniških sredstev v blagor sebi kakor tudi vsemu ljudstvu domačega kraja.

Samo na Jurčeta, ki se po pravici prišteva med takozvane culukafriške kmete (Culukafri so divje zamorsko ljudstvo v Afriki brez omike) niso vse te iznajdbe in odkritja, ki jih je novi čas naklonil kmetijstvu ne samo napravile nobenega vtisa, ampak mož se vrhutega tudi z največjo trmoglavostjo upira vsem tem rečem in z veliko ravnodušnostjo žaga naprej vejo, na kateri sedi. Kakor pa je v Ameriki vedno menj in menj rdečekožnih Indijancev, ravno tako zginjajo tudi pri nas od leta do leta belokožni zamorski Culu-Kafri. V bolj omikanih krajih je že precej redka prikazen, toda drugodi se nahaja še v precejšnjem številu, da, zgromaden skupaj v cele občine.

Napredni kmet se je učil, da more le topla zemlja brez stoječe mokrote dati sladko seno na travniku, bogato žetev na njivi, zato je osušil in dreniral vso mokrotno zemljo. Denar zato je dobil v posojilnici, kateri plačuje po 5—6% obresti pa tako, da služi $\frac{1}{2}$ odstotka od teh obresti kot odplačilo na dolžno svoto ali kot amortizacija. Komaj čuti to breme, katero mora nositi tudi njegov naslednik. Bohotni travniki, krasne senožeti in v hlevu lepo rejena živina, ki daje bogate dohodke, vse to je posledica drenaže.

Pravi Jurče pa viha nad vsem tem početjem nos, pusti svoje travnike v luži, da kisajo travo naprej, krmi živini kislo seno, loček in smrdele (volovsko oko), po njegovih njivah vidiš povsodi preslico (tvošč) in ojstrico in večkrat moreš komaj ločiti, je-li je njiva obsejana z ržjo ali s stoklaso. Da, pravcati Jurče meni, vsega tega je krivo slabo vreme, eden je bil celo mnenja, da se je pšenica prevrgla sama v ojstrico. Živina v hlevu pa stoji mršava in lačna, ne da ne sladkega mleka, ne lepih mladičev, ne krepkega dela v opregi, pa tudi gnoj je malo vreden.

Razumni kmet ve, da ima od svojih krav in volov, konj in prešičev le tedaj kaj dobička, ako jih dobro glešta in obilno krmi, zato skrbi živini za toplo stajo, po zimi in poleti mora kazati toplomer 15° Celzija, kajti le pri tej gorkoti dajo krave največ mleka; on skrbi pa tudi za svež zrak v hlevu s pomočjo oken in prezračevalnikov, vedoč, da eno samo odraslo govedo izdiha v eni noči do 60 hektolitrov

slabega, pokvarjenega zraka, on potresa vsaki dan 1 ali 2krat sadre (gipsa) po hlevskem gnoju, zato ker sadra vleče nase amonijak, ki nam posebno v konjskem hlevu sili tako močno v nos in izvablja očesu solze, če bi tega ne storil, bi prišel amonijak po dihanji zopet v pljuča živine, bi zgostil in zastrupil kri in prouzročil razne bolezni; razumnik, tako rečimo našemu naprednemu gospodarju, snaži in čisti svoje živali, krmi jih redno vedno ob istem času, ob enem pa tudi pravilno in obilno, vsled česar mu pa živina tudi obilno poplačuje skrb.

Kmet-culukafar razgraja in vpije celi dan v hlevu in po dvorišču, o gleštanji živine ni duha ne sluha. Po leti živina gaga v hlevu od vročine, po zimi pa zmruže skoraj gnoj okoli nje. Snaga je za našega Jurčeta nekaj neslišnega. Krave morajo počivati v blatu, po hlevu se hodi kot po močvirju in mokrota odteguje živini vso toploto in moč.

Kadar je košnja v zelenem, tedaj imajo živali vsega preveč, da se dela gnoj iz fine detelje, tje le po božiču pa proti spomladi se morajo učiti kaj je post, slamna rezanica pomešana s troho kislega sena je edina piča in krave in voli se posuše kot deske na strehi v največji vročini. Gnojne kepe visijo kot pehari ob trebuhu in stegnih živali in celo ako gre nesrečni culukafriški gospodar v mesto, se prav nič ne sramuje pokazati se s tako živino na trgu. Kaj čuda, če nima norčé od svoje živine tudi nobene koristi. Toda to še ni dovolj, da sam nič ne pridobi, ne, ti Jurji škodujejo tudi celoti, pomanjšujejo narodno imetje, kajti ko bi bila posestva takih Culukafrov v rokah pametnih gospodarjev, bi nesla na vsak hektar obdelanega sveta vsaj po 3% več in s tem bi pridobilo naše cesarstvo milijone stotov več žita in drugih pridelkov, ki jih morebiti zdaj uvažamo od drugodi. Jurče pozablja ali pa še nikdar vedel ni, da zemlja, katero obdeluje prav za prav ni njegova, ampak da je on prav za prav le njen oskrbnik in obdelovalec.

Umni gospodar zna vsak svoj pridelek dobro unovčiti in spraviti v denar. Iz mleka nareja lepo presno maslo in lep sir, njegovo žito je kot bi bilo zbrano in najde vedno dobrega kupca. Pri Culu-gospodarju pa smrdi mleko že v hlevu, smetana na njem je pozneje siva in rmena, plesnjiva in zoprno kislja in puter iz nje umeden je rmenobel vlečljiv ter se lahko meri z vsakim kolomazom za voz. Žito pravca tega Jurja je drobno zrnato, nečisto in da ga izmlati, zbija skozi celo zimo na podu, dočim je pravi gospodar že v septembru vse omlatil in tudi shranil že denar v hranilnici in posojilnici. Culu-kmet ne misli na to, da bi speljal kaj dobrega v svoje mlekarstvo, krošnjari naprej s svojimi lončenimi posodami, mesto da bi si omislil dobre iz pocinjenega železnega kositra, v katerih se mleko rado in popolno stopi. Ravno tako

ne čisti svojega žita, ne skrbi za boljše seme, ne za zlahtnejšo živino v hlevu.

Umni gospodar 20. stoletja pošilja svojega sina rad v šolo, ne pusti ga okrog potepati se, ker dobro ve, da je znanje gotov denar v hiši. Fant Culu kafrov se potepa okrog, vasuje in uganja neslane burke — sreblje žganje in občuduje samega sebe, kak dečko je, kajti zna mijavkati in lajati, meketati in ukati in piti.

Umni gospodar čita kmetijske časopise, pri nas „Narodnega Gospodarja“ „Kmetovalca“ itd., ima več knjig o poljedelstvu (Rohrman, Povše, Cilenšek), živinoreji (Dular), vrtarstvu in po zimi pridno lista v njih. Jurče se mu smeja in meni, da je že sam dovolj praktičen mož: suče na njivi eno leto brazdo na levo, drugo leto na desno, vlačí, orje in gnoji, kot so delali naši očanci pred 500 leti in meni, da je zajel vso modrost z gnojničnim korcem. Gorje onemu, ki bi se podstopil in hotel pravcatemu Jurju pripovedovati kaj o napredku kmetijstva ter ga podučiti o tem!

Umni gospodar ima čedno, lično hišico, v kateri je snažna soba za stanovanje in prostorna spalnica, zraven pa tudi dovolj prostorno hišterno za družinčad. Okna in vrata, mize in klopi, veža in dvorišče, vse je snažno in v redu. Jurče ima eno samo sobo, ki je vse v vsem. V enem kotu je široka postelja z umazanim perilom, v drugem pa stara lesena miza, zrita precej od črvojedine, ki še nikoli ni videla namiznega prta in blato se od tal postrga kar s železno strguljo ali pa potrese z belim peskom.

Vendar se pa Culi kmet utegne tudi ujeziti, da, lahko je ves iz sebe in besni, pa ne nad nesnago v svoji hiši, ne nad svojim ničvrednim gospodarstvom — ne, ne, ampak, ako kdo zabavlja nad njegovim gospodarstvom, zabavlja po vsej pravici.

In v nedeljo poka igralna miza v gostilni pod njegovimi pestmi, možic se jezi nad izgubljeno igro — nad samim seboj — nad celim svetom — pa je preplašen, da bi pustil svojo zmedenost in se poboljšal. Šest let je hodil v šolo in zdaj ne spravi dveh vrstic pravilno na popir.

Toda, tako pravimo mi tovariši sosedu Jurčetu: „Jurče, ti moraš postati drug človek, ti moraš stopiti v vrsto umnih gospodarjev, hočeš-nočeš. Tisoči oralov zemlje, ki so zdaj v žalostnem stanju, morajo priti do boljšega obdelovanja. In, če blagohotna beseda nič ne pomaga, no, tedaj bo prišlo drugo sredstvo že samo ob sebi, toda tedaj bo joj in ne želim biti zraven, ko se bo reklo: boben poje rom-pom-pom, Jur zapušča rojstni dom. Toda za velik štor je treba tudi debele zagozde! Proč tedaj s culukafriškim gospodarjem!

Leto 1905.

To leto je navadno leto in ima toraj 365 dnij, izmed katerih je 67 nedelj in praznikov. Velika noč bo 23. aprila. Binkošti pa 11. junija. Predpust je jako dolg, traja 8 tednov in 6 dni. Solnce in luna bosta mrknila po dvakrat. Pri nas bomo videli oba lunina in pa en solčni mrk. Vremenski preroki trdijo, da bo l. 1905. suho in srednje gorko. Spomlad bo imela nekaj dežja, v aprilu bo pa vreme izpremenljivo, majnik bo lep in suh. Poleti bo vreme različno z nevihtami. Jesen bo lepa, prijetna in suha. Zmrzovalo bo kmalu. Zima bo ostra in mrzla.

O b r t.

Lesna volna.

Na žagah in v raznih obrtih, ki obdelavajo les, posebno v večjih mizarstvih i. t. d. odpade veliko lesa, ki ga dotičniki mnogokrat ne vedo drugače porabiti nego za kurjavo. Vsi ti lesni odpadki, ki nimajo več kot pol metra dolžine in ne čez 145 milimetrov širine se dajo posebno dobro predelati v lesno volno. Lesna volna obstoji iz različno finih (tankih) in primerno temu tudi bolj ali manj prožnih in tankih nitek, kojih uporaba se je v kratkem času, kar jo poznamo že zelo razširila.

Lesna volna je ličen, lahek, zelo prožen material za pokanje raznih predmetov, ne dela prahu in ima v primeri s slamo, senom in podobnimi snovmi to prednost, da ne gnije zlepa. Ker je ta volna specifično lažja od katere si bodi druge snovi za pokanje, zato se je tudi 30—40% manj porabi. Lesna volna je pripravna za pokanje stekla, porcelana, galante-rijskega in kovinskega blaga, parfemov in zdravilnih tekočin, za mesnino in klobase, sadje, jajca, cvetlice, drevesca in grmičevje (lepotno), vinske steklenice itd.

Lesna volna utegne postati pomenljiva tudi za kmetijstvo kot nastilj, v krajih kjer primanjkuje gozdne stelje in slame. Poleg šote je lesna volna prav dober nastilj, kajti pozneje kot gnoj dobro rahlja gnoj, vsrkava v hlevu veliko gnojnice in dela tako živalim vedno suho, čisto in toplo ležišče. Gnoj iz lesne volne se v zemlji kaj hitro razkraja in rastline po njem veselo rastejo.

Z uspehom se rabi lesna volna tudi za podblazinjenje hišnega orodja in modracev in ima v primeri z morsko travo in žimo to prednost, da ohrani svojo prožnost mnogo bolje in dalje časa.

Lesna volna ima v sebi tudi smolo, saj se izdeluje izključno samo iz jelkovega, smrekovega in borovega lesa in ta smola varuje lesnovolnene blazine sitnega mrčesa, posebno molja, razven tega tudi vlaga lesnej volni le malo škoduje. Kakor kažejo poskusi v vojaških bolnišnicah in kosarnah, je volna iz smre-

kovega lesa za modrace zelo mehko in čisto, bolnikom prijetno ležišče.

Izvenredno fina lesna volna se rabi v najnovejšem času tudi za obvezilo pri ranah in kaj dobro služi. Tako zvano „charpie“ (šarpi) volno v bolnišnicah pogosto lahko vidite.

Bolj groba lesna volna je tudi čistilno sredstvo za pivovare in tudi izdelovalci kisa jo rabijo in sicer iz bukovega lesa.

Za čiščenje strojev je lesna volna dosti cenejša od dosedanje volne za snaženje; tudi nevarnost, da se vname sama od sebe je tu mnogo manjša.

Imamo stroje za izdelovanje lesne volne, s kojimi lahko naredimo finejše ali bolj grobo blago; volna iz lesa se da tudi priprosto, hitro in poceni barvati, s tem da se pomoči v barvilno tekočino, na to položi na mreže, da se odteče in posuši.

Tako n. pr. se barva volna rujavo na sledeči način: 3 dele Kalijevega permanganata se razstopi v 200 delih hladne destilovane ali prekapane vode, volna se pomoči nekaj minut notri in vzame ven.

Rumena barva se dobi, ako se 5 delov zmlete kurkumove korenine v 150 delih vode ob enem s $\frac{1}{2}$ dela galuna dobro prekuha, juha nato od izkuhanega prahu odcedi in porabi.

Zeleno se barva na ta način, da se razstopita 2 dela anilinovega zelenila v 250 delih vode.

Za višnjevo barvo volne se razstopita 2 dela vodoraztopnega višnjevega anilina v 250 delih vode.

Za rdečo barvo se v istem razmerju rabi anilinovo rdečilo, in sicer za različne nianse razno rdečilo, kot: cozin, pousó, fuksin itd. Isto velja za vijolično barvo, le da se vzame vijolični anilin.

Za izdelavanje lesne volne služijo posebni stroji, ki jih tukaj ne moremo na drobneje opisovati. Omenjam le, da v bistvu obstoji tak stroj iz enega ali več obličev in zraven še iz nožičev, ki stojijo pred obličji in imajo namen les, ki ga obličji odobljajo po dolžini narezati v drobne niti. Pri starejših strojih leže obličji, noži in les, ki se obdelava vodoravno, pri novejših pa so obličji in noži pritrjeni na okrogli plošči, ki se suče okrog vodoravne cevi.

Stane tak novejši stroj za manjše razmere, pri kojem ima okrožna ploskev 1^m premera in se s pomočjo 1 kónja zasúče 200krat na minuto okrog 800 K.

Izdeluje se lahko lesna volna različne debelosti od $\frac{1}{2}$ milimetra, do $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{15}$ milimetra.

Ali se splača izdelovati lesno volno? Računajte sami, ki imate priložnost poprijeti se te obrti, navedemo naj Vam tu samo nekaj točk za oporo.

Za lesno volno se lahko porabi vsaki les, a preje ga je treba olupiti. Posebno pa rabijo v ta namen I. smreko, II. jelko, III. jesen, IV. topol, V. bukev, VI. lipo, VII. borovec in VIII. jelšo. Teža enega kubika lesa znaša pri I. 450 kg, pri II. 550 kg, pri III. 650 kg, pri IV. 400 kg, pri V. 750 kg, pri VI. 550 kg, pri VII. 650 kg in pri VIII. 500 kg.

Naredi pa 1 delavec pri 10urnem delavniku na dan: $\frac{1}{2}$ mm debele volne za steljo ok. 1000 kg, $\frac{1}{5}$ mm debele okrog 600 kg, $\frac{1}{8}$ mm debele za (zavijanje) ok. 400 kg in $\frac{1}{10}$ mm debele ok. 200 kg.

Cene lesne volne, ki se seveda ravna po kakovosti pa so dandanes blizu naslednje:

II. kvaliteta (za steljo in zavijanje) 7 do 9 K za 100 kg. I. kvaliteta za steljo in zavijanje) 13 do 15 kron za 100 kg. Lesna volna za modrace in blazine 20 do 24 K za 100 kg. Oblanje za ocet (kis) iz bukovine 7 do 9 kron za 100 kg.

Detal Or.

Zadružna zveza

oskrbuje

= svojim zadrugam =
vse tiskovine, blagajne itd.

Priporočajo se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov.
Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Zajamčeno pristno vino ima v zalogi Kmetijsko društvo v Vipavi veliko množino, katero prodaja za masna vina belo od 40—50 kron 100 l postavljeno na postajo Postojna. Rudeče pa od 35—40 kron. Zadrugam in večjim odjemalcem oddaja vino po izjemnih znižanih cenah. V zalogi je tudi tropinsko žganje.

Lastni pridelek! Zeljno seme (kaps) zanesljivo kaljivo, edino pravega kašelskega zelja, ki naredi lepe, trde glave, ter rodi v vsaki zemlji. Prodaja dokler je kaj zaloge, navadno žlico (20 gr.) za 80 v, poštnine prosto. **Ig. Mercina**, posestnik in trgovec v Zg. Kašlju p. Zalag, Kranjsko. Pri manjših naročilih sprejemajo se tudi pisemske znamke. Na naročila brez denarja se ne ozira. 8—4

Kmetovalci rešite svojo živino mehčine in krhkosti kosti,

kar je po mnenju živinozdravnikov neizogibno, ker ima letos krma premalo rudniških snovi s tem, da ji redno pridevate

Barthel-novo klajno apno.

Nekaj dek vsaki dan v preprečenju koristi več, kot ravno toliko kil, če se je bolezen že pojavila. Potrebuje se za pol leta za eno kravo 6—7 kg, za 1 svinjo 3—4 kg. Poduk o klajnem apnu in o boleznih zastoji.

Stroški mali! Korist tisočkratna!

Svari se pred posnemanji pod imenom redilno apno, klajna kosčena moka itd. Zahtevajte povsod izrecno samo-le kot najstarejše, najpriznanejšo in najboljšo

Barthel-novo klajno apno.

Dobi se pri 228 12—8

„Gospodarski zvezi“ v Ljubljani.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

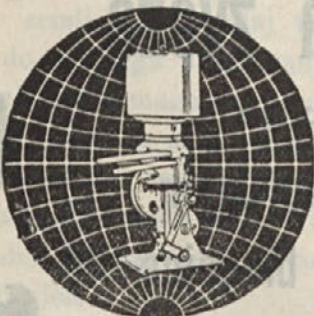
založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

233 24-2

Globe mlekarske naprave

kakor tudi vse stroje in orodje za transport mleka, za delanje masla, sira itd. izborna napravljeno prodaja

Globe - separator - družba

Dunaj XVI/2

Neumayergasse Nr. 17.

Zahtevajte ilustrovane cenike.

Zastopniki se iščejo. x-4

Baderna (v Istri), gospodarsko društvo, ima v svoji zadrugi kleti 4000 hl črnega in 500 hl belega vina.

Kdor hoče kupiti izborna istrska kapljica po zmernih cenah, jo dobi zanesljivo pri gospodarskem društvu v Baderni.

O tarifu za čas bede

daje pojasnila, pregleduje tovarne liste, reklamuje nadtovornine in refakcije v to svrhu od c. kr. ministerstva za notranje zadeve koncesijiran zavod za železniške in carinske zadeve ces. svet. **A. Kocourek, Budjevice — Nove ulice 4.** Zavod preskrbi vse železniške in carinske zadeve po ceni in je tozadeven tarif na razpolago. 2—2

Amerikanski motor na bencin

najposobnejši motor za kmetijo in rokodelce, ker je jednostaven in zanesljiv ter malo stane, kar se pri nobenem drugem motorju ne doseže.

Več motorjev od nas že tekó pri poljedelcih, koji so nam za iste prav hvaležni, ker z njim mlati, rezanco reže, drva žaga in sploh opravi vsako delo za majhen denar.

Najboljše poljedelske stroje, kakor:

mlatilnice, slamoreznice, gepeljne, čistilnice, mline in preše za sadje in grozdje itd.

Železo, traverze, železniške šine, cement, štorje za strop in vso potrebščino za stavbe, okov in orodje ter pozlačene nagrobne križe se dobé najceneje pri

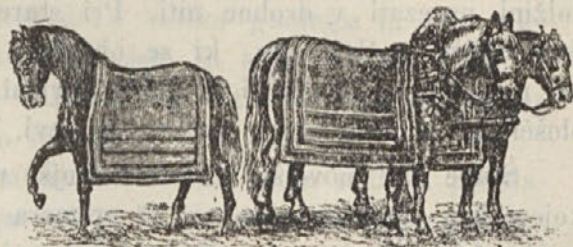
224 x—12 Karol Kavšeka nasled.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga poljedelj. strojev
Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

Združene tovarne za volnene izdelke prodajo letos spet samo po meni direktno konjerecem približno 4000 takozvanih

vojaških konjskih odej.

Cena: 1 samo K 4.40 in par samo K 8.40 (6 parov poštnine prosto.) Odeje — temnosive — so debele in trpežne ter grejejo kot kožuh, velikost 150/200 cm, toraj pokrijejo celega konja. — Razločno pisana naročila naj se pošiljajo na **Steiner**-jevo komisijsko trgovino združenih tovarn za odeje, Dunaj II., Taborstrasse 27. — Denar se pošlje v naprej, sicer se naročilo izpelje proti povzetju.

Za odeje, ki bi ne prijale, vrnem denar.

Velika ponaročila, tako od posestnikov Gebauer, Noisternig, Mallnitz, župnik Bardin, Lang, Rotter, Suchodoli itd. 12—6

Popolne oprave za mlekarne na roko

in na silo: Aparate in posode.

226 24-2

Delniška družba Alfa-Separator

Zaloga za južne dežele:

v Gradcu, Annenstrasse 26.

Prosim berite!

Prosim berite!

Radovoljno Vam potrdim, da so od Vaše cenjene tvrdke za našo mlekarno postavljeni stroji, in mlekarske oprave sploh najboljše kakovosti in nas v vsaki svrhi popolnoma zadovoljujejo. Z opravičenim ponosom se zato lahko sklicujete na tukajšno mlekarsko opravo, katera se gotovo lahko prišteva k najmodernejšim delovršbam.

Spoštovanjem

Deželna mlekarna in šola za sirarstvo

v Kromerizu, Moravsko.

Kromeriz, dne 20. maja 1903.

Anton Liska, l. r. ravnatelj.

Najboljša in najsigurnejša

Stanje vlog 30. novembra 1904:
čez 10 milijonov kron

prilika
za štedenje!

Denarni promet 30. nov. 1904:
čez 42 milijonov kron

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4½%

brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. novembra 1904: K 10,586.128.71. — Denarni promet do 30. novembra 1904: 42,500.883.08.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1905.

234, x-2

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Jarc,
veleposesnik v Medvodah.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Francišek Leskovic,
zasebnik in blag. ljud. pos.

Karol Kauschegg,
veleposesnik v Ljubljani.

Karol Pollak,
tovarnar in pos. v Ljubljani.

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polju,

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku

Ivan Kregar,
svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, Gradišče št. 1

(uhod: Kongresni trg št. 16)

preskrbuje za svoje člane

nakup vseh gospodarskih potrebščin, posebno pa umetnih gnojil: Tomaževe žlindre, kalijeve soli, solitra, superfosfatov itd., modre galice, žvepla, krme, koruzne moke, otrobov itd., semen, živine, strojev, orodja itd.;

nakup vseh gospodinskih potrebščin;

prodajo vsakovrstnih kmetijskih pridelkov in izdelkov.

➡ **Zaloga Barthel-ovega klajnega apna, oddaja se od 5 kg. naprej.** ➡

Pomoč pri pomanjkanju krme! Stroji za pripravo krme!

Stroji za rezanico na patent. valjčkih z mazljivimi tečaji lahko za goniti, kar prihrani 40% moči

Reznica za repo in krompir,

Mlini za drobljenje in mečkanje,

Parnica za živinsko klajo,

Prenesljive štedilne peči s kotlom z emaj-

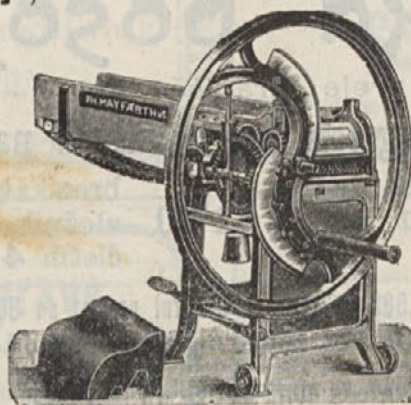
liranimi ali neemajliranimi vloženimi kotli, stoječe ali za prevožno, za kuhanje in parjenje živinske klaje, krompirja za različno poljedelsko in domačo porabo itd., potem

Stroj za kuruzo roškati,

Mlini za čiščenje žita,

Čistilni stroji trijerji

Stiskalnice za seno in slamo,

Stroji za mlatiti, viteli, jekleni plugi, valjarji in brane.

Najboljši stroji za sejati „AGRICOLA“

(zistem s premakljivim kolesom) jako priročni, brez spremenjalnih koles za vsako seme, za v goro in dolino.

Samotvorne patentovane brizgalnice za pokončavanje grenkulje, na drevju in hmelju, škodljivcev, peronospor itd.

Vse te stroje izdeluje po naj-novejši odlikovani napravi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne za poljedelske stroje, livarne železa in fužine na par

DUNAJ, II./1. Taborstrasse št. 71.

17 24-10

Obširni katalogi brezplačno. — Zastopniki in prodajalci se iščejo.

Izdajatelj: Zadrúžna zveza v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Ivan Rožman, uradni vodja „Zadrúžne zveze“. — Tisk Zadrúžne tiskarne v Ljubljani.